

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrť leta 1 gl. 20 kr. V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za 1/2 leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LII.

V Ljubljani, 30. junija 1899.

List 26.

Tvoja volja se izidi.

Kadar hočeš, o Gospod,
Tvoja volja se izidi;
Kakor hočeš me od tod
Kliči, tu sem, po-me pridi.

Rad poslušal tvoj bom glas,
Saj dobrotljivi si Oče,
Ti, ki šteješ vsak moj las,
Ljubiš me, ah ljubiš vroče!

A kedo mi da solze,
Jokam da, ker mnoga leta
Ni ljubilo Te srce,
In sem žalil Te — Očeta!

Čuvaj me, moj Oče, zdaj,
Da Te več ne bom izgubil.
K tebi prišel sem nazaj,
Tebe le odslej bom ljubil.

Tvoj sem Oče! — naj živim,
Dolgo še, če kmalo umiram,
Tvojo voljo jaz častim.
Nikdar se jej ne upiram.

Kadar hočeš, o Gospod!
Klonim glavo — po me pridi,
V vsem, in zmiraj, in povsod
Tvoja volja se izidi!

Radoslav Silvester.

Kakošna bodi krščanska mati.

V glavni skupščini »društva krščanskih mater« na Dunaji je imel dne 13. aprila t. l. stolni pridigar J. M. Stöber govor, katerega tu priobčujemo, ter naslovljamo:

Beseda slovenskim ženam in materam.

Materi so v socialnem življenju največja sila, one so hišna ura, one tvorijo srce družini. Na bitju tega srca lahko presodimo družbene odnošaje. Mati je merodajna v družini, ona odločuje življenja pot svojim otrokom. Ako je družina cerkev, je mati duhovnica, ki blagoslavlja ali preklinja; ako je družina vrt, potem je mati vrtnarica, ki ga goji ali pa zanemarja. Mati drži krmilo na ladiji — svoji družini v blagor ali pa v gorje.

Pač smemo reči, da je krščanska mati blagoslov družbe. Mi trdimo to o ženi, ki je po zakramentu sv. zakona posvečena. Zakonski stan ji je poklic po božji volji. Otroke smatra za božji blagoslov in največji zaklad,* za najdragocenejši, od Boga si izročeni zaklad. Kot otroci božji so jej njen najlepši kinč. Za nje žrtvuje svoje dejanje in nehanje, svoje veselje in svoje solze. Otroci so jej največje plačilo.

Krščanska mati donaša človeški družbi blagoslov po svoji nalogi. Naloga matere pa je povse socialna.

Najprvo namreč naj ona vtrdi pri svojih otrocih vero in pravnost. To je glavni temelj človeški družbi. Na materinem srcu prejema dete prve vtise, ki naj je pretvorijo v vrednega uda človeške družbe. Tu se uči otrok prvič Boga

* Pa še preden se dete rodi, priporoča kršč. mati sebe božji milosti v varstvo in pomoč. Tako je storila mati sv. Alojzija — Marta Tana. Več mesecev poprej, preden je zagledal sv. Alojzij luč sv. sveta, čutila je ona v sebi poseben nagib in nagnjenje do pobožnosti. Ko je bil pa rojen sin, želela je srčno izolikati iz njega posebnega služabnika božjega. — Kakšen svetnik je postal iz tega deteta, pa vsi vemo. Da bi ga pač vsi posnemali.

spoznavati ter ga klicati svojega očeta. Iz materinega srca izvira najprvi pouk in izgoja. Materina naloga pa s tem še ni dovršena, da je svojim otrokom dala življenje, ter ga skuša jim ohraniti. Mati zna, da je večno, nadnaravno življenje glavna stvar. — Na božjem blagoslovu je vse ležeče. Torej skrbi, da molijo otroci zjutraj, opoldne in zvečer, v vsaki sobi obesi podobo križanega ali kako drugo nabožno podobo, skrb jej je, da vsak praznik in vsaka nedelja vtisne krščanski hiši in njeni družini pečat božjega diha.

Krščanski materi je naloga, da vzbudi otroku nežno vest, da ga v strahu božjem vzgoji, v otroška srca ljubezen do resnice in odkritosrčnosti vsadi kot kali plemenitega značaja. Posebno si prizadeva krščanska mati po svojem tihem in mirnem poslovanju in ljubki prijetni besedi v otroku utemeljiti mehko in rahločutno srce za vse ljudi.

V krščanski hiši so Jezus, Marija in Jožef znane besede. Hišica v Nazaretu se mora otroku udomaćiti. Iz Nazareta prihajajo prvi verni, nabožni in pesniški odmevi do otroškega srca.

S snažnostjo in redom krščanska mati veliko vpeva, da pri otrocih dragoceni zaklad nedolžnosti ohrani in obvaruje ter je privadi sramežljivosti.

Krščanski materi je treba tudi čuvati in braniti. Čuti mora nad strastmi, ktere naj se pri otrocih zatirajo. Otrokova volja se mora prav zgodaj na dobro stran nagniti. Otroški čuti naj se obvarujejo slabega vpliva. Jako škodljive in kvarljive so za mladino nekatere moderne podobe in sohe, če so tudi umetniške vrednosti — dvomljive knjige, časniki, družbe glede sumljivega vedenja in konverzacije, prevelika potratljivost v obleki in hrani, hudobni posli, lahko-mišljene guvernante in izgojiteljice — vse to bode skrbna mati odstranila in preprečila.

Nežna otroška cvetlica je silno visoke cene. Za vzgojo in otroško oliko je le najboljši dobro in najboljši je in ostane, čuječa in braneča mati. Zato je ona blagoslov človeške družbe. Kar je taka mati storila pri svojih otrocih, to se ne izgubi niti v šoli, niti v obrtu, niti na popotovanju po svetu. Materina beseda, materino delo je sidro v viharju in sili marsikaterega življenja.

Krščanski materi bodi posel, da skrbi otrokom ne toli za zemeljske zaklade, ampak veliko več za nebeške neminljive zaklade.

Za mater je slaba tolažba, ako so sicer njeni otroci preskrbljeni ter sinovi oženjeni, hčere omožene, pa so svoj novi dom tvorili brez vere,

brez zaupanja in vdanosti v božjo voljo in previdnost ter se ne zmenijo za večnost. Ne bodite kakor neka žena, ki je svojo hči omožila, ter je rekla: „Kaj bi bilo, ko bi je nobeden ne bil vzel.“ Ni dobro nuditi otrokom vsega, česar srce poželi, potrebno pa je dati jim vero, ki srce utrjuje ter je pomiri v življenja viharjih.

Krščanski materi ni mar za sport vsake vrste, niti za spremenljivo modo, gotove gledališčne predstave, javne zabave, dvomljive komedije, današnji cirkuzi in drugo podobno. Ob materni roki ali vsaj pod zanesljivim nadzorstvom gleda otrok svet, pa tako da ga dih in slana ne oškodujeta.

Razvajeni, zanemarjeni, mehkužni in pokvarjeni otroci so prokletstvo naše družbe. Torej ve matere, držite se svoje vzvišene naloge! Ne-krščanske matere, moderne žene lahkoživke, neverne matere, matere, ki ne molijo, in ne zadoščajo svoji nalogi, take so orlove matere. Mačehe so, ki se pregrešijo zoper nedolžno otroško dušo, zoper družbo. Družba se tembolj izpridi, kolikor manj se mati zmeni za svoje otroke, toliko več pa briga za vse druge reči.

„Društvu krščanskih mater“ pristoji naloga, da se opozoré vse matere svoje vzvišene naloge in velikega dostojanstva. Tako ta družba deluje v socialnem oziru. Kar naravnost pove vsakemu udu, da mora biti učitelj v Kristusu, ako hoče kos biti svoji vzorni nalogi. Ni še zadosti, ako se trudi morda veliko s svojim otrokom, pa sebe ne posvečuje. Krščanska mati živi tudi krščansko. Njeni svitli izgled, njeno ljubeznjivo krotko ravnanje, njeno vedenje potegne otroka za seboj. Vsaj pravi pregovor: „Besede mičejo, izgled pa vleče.“ Vsako materino dejanje naj otroku miglja kakor zvezda z modrega neba.

Matere, katere vidimo pri spovednicah, ki se bližajo mizi Gospodovi, ki s svojimi otroki nedelje in praznike posvečujejo, so dobre, vrle matere, katerim tudi hudobni svet ničesar ne more očitati.

Materina vsakdanja molitev, njeno tiho delovanje, njena ostra, svareča in kaznujoča beseda, vžiga kakor blisek v otroškem srcu. Po izgledu sv. Monike krščanska mati neprenehoma moli za svoje otroke, vedno je nosi v svojem srcu, ona s svojo molitvijo spremlja svoje otroke v najbolj oddaljene pokrajine, in ne neha je blagoslavljaliti.

Sveti Avguštin se materi zahvaljuje na njeni ljubezni in molitvi govoreč: „Kajti, tvoje roke, o Bog, v nerazumljivi previdnosti niso zapustile moje duše, in po dnevu in po noči je moja mati Tebi s svojimi solzami daritev opravljala iz svoje srčne krvi.“

Molitev in blagoslovi krščanske matere prodirajo v družbo in zatirajo kali hudega.

Krščanska mati je družbi v blagor, ona jej daje vrle sinove in hčere.

Naš božji Odrešenik Jezus Kristus je nekoč vpričo mater in obilnega ljudstva označil veliko vrednost otroka s temi le besedami: „Kdor takega otroka vsprejme v mojem imenu, mene vsprejme.“ Kristus je dalje rekel materam: „Pustite male k meni priti in nikar jim ne branite.“ Krščanska mati, ali si to slišala: nikar jim ne branite?“ Izveličar je omenil tudi pohujšanja, ki se daje otroku, rekoč: „Takemu (ki namreč otroka pohujša) bi bilo boljše, da bi se mu mlinski kamen na vrat obesil, in da bi se potopil v globočino morja.“ Koliko je dandanes pohujšanja! Kako pač družba pohujšuje mladino po lepakih; po nesramnih podobah, po pohlepnosti in drugače!

Kako žalostne in strašne učinke ima pohujšanje? Lik snežnemu plazu strklja otrok iz svitle višave nedolžnosti in čednosti — še druge saboj potegujoč — v strašni prepad izprijenja. Pohujšanje se drvi kakor deroča povodej čez cvetočo ravan, ter vse potegne saboj v pogin — slednjič tudi družbo. Ena sama pregrešna beseda, eno samo hudobno dejanje včasih na veke širi hudobijo in namnoži pregreh nezmerno kopo. Majhna kepica snega se utrga včasih na visokih planinah in se v dolino strklja; toda potoma zbira seboj snega zmirom več in več, dokler ne zraste v celo snežno goro, ktera v svojem teku drevje lomi, hiše podkopuje in zasipa cele vasi in mesta. Prav tako tudi ena sama huda beseda, eno samo slabo dejanje zakrivi včasih neizmerno število krvavih solz. Hudobnež, ki nedolžnega otroka v greh zapelje, ne bo le odgovarjal od tega zapeljanega otroka. Račun mu bode tudi dati od vseh tistih, ki so bili po teh zapeljanih zopet zapeljani. Pohujšanje, ki je dajejo slabi stariši ali drugi ljudje otrokom, se dalje širi od roda do roda, in množi se od leta do leta njih zadolženje. Celi rodovi se bodo dvignili zoper take ljudi, ter bodo pričevali pred vsim svetom zoper nje, in njih hudobne besede in njihova brezbožna dejanja.

Dejanje in dober vzgled krščanske matere pa je seme, ki kali v otroškem srcu in donaša dober in obilen sad. Na ta način se matere posvečujejo, v tem se kaže materino dostojanstvo, ki se v krščanski veri dviguje do idejalne višine. Kajti v krščanstvu se mati posvečuje po svojem poklicu ter tvori v družini vir vsega blagoslova, vsega miru. Njena dostojnost čuva mir, odganja neslogo, varuje slogo ter skrbi za

razvedrilo. Materino dostojanstvo je plemenitaštvo, ki očaruje; veljava je, ki v družbo prodira. Materina dostojnost imponira in vleče na se, ona vtisne hiši pečat krščanstva in se sveti v družbi kot vzor.

Ker je na četrto božjo zapoved navezan po slovesni obljubi božji blagoslov za družbo, zato pa ve krščanske matere po svoji veljavi, po svoji nalogi, po svojem djanju in nehanju sodelujte, da se bode ta zapoved vsikdar in vseskozi izpolnjevala.

Naj sledijo še tu besede iz bukev pregovorov (31, 10—31), s katerimi sv. Duh opisuje krepostno ženo, dobro gospodinjo in skrbno krščansko mater:

„Kdo bo našel močno ženo?*) Njena cena je kot reči od daljnega in od zadnjih pokrajin (to je, pobožna, krepostna žena s trdnim, srčnim duhom se težko najde). — Srce njenega moža se nanjo zanaša in prihodkov mu ne bo manjkalo. Ona mu skazuje dobro in ne hudega vse svoje žive dni. Poišče si volne in prediva in dela po umetnosti svojih rok (t. j. dela s pridnimi, urnimi rokami, delo jej gre od rok). Ona je kakor kupčeva ladija, iz daljnega si prinaša kruha. Še po noči vstaja in daje pridobitka svojim domačim in jedi svojim deklam (t. j. že na vse jutro razdeli družini živež in delo). Ogleda njivo in jo kupi, od pridelka svojih rok zasadi vinograd. Z močjo si pripaše ledje in utrjuje svojo roko (sama za delo prime in na vso moč dela). Skusi in vidi, da je dobra njena kupčija: njena luč po noči ne ugasne (veseli se, da ji gredo vsi opravki prav po godu, in to jo izpodbuja, da še tudi po noči dela). Svojo roko izteguje po težkih rečeh (to je tudi težkih reči se loti) in njeni prsti prijemajo vreteno. Svojo roko odpira ubogemu in svoje dlani izteguje proti potrebnemu (to je: usmiljena je do ubozih, ter jim rada pomaga, kjer more). Ne boji se za svojo hišo sneženega mraza; zakaj vsi njeni domači imajo dvojno oblačilo.

Odeje si napravlja, tančica in škrlat je njeno oblačilo. Sloveč pri vratih je njen mož, kadar sedi z deželnimi svetovalci. Moč in lepota je njeno oblačilo in poslednji dan se bo smejala. Svoja usta odpira modrosti, in postava milosti je na njenem jeziku. (Ni jezična in blebetava; kar koli govori, je primerno in

*) Taka močna katoliška žena je živila v B.: Nekoč jej je rekel mož: »Veš kaj, ljuba žena, dajva se v drugo vero zapisati.« Žena pa odgovori: »Jaz že ne, jaz ostanem v tej veri, v kateri sem rojena.« Mož: »Če je tako, hodila bova vsak v drugo cerkev k božji službi.« Žena se pa odreže: »Ti hodiš in pojdeš pač tja, kjer s kozarci trkajo in vkup zvone.« Mož je utihnil, bilo ga je sram.

poučno: tudi ne ukazuje trdo in srdito, ampak rahlo in pohlevno, kakor se spodobi ženskemu spolu). Pregleduje pota svoje hiše in ne je brez dela kruha (t. j.: gleda na svoje posle, je k delu priganja in ž njimi vred dela, torej ne je kruha zastonj). Njeni otroci se vzdignejo in jo blagrujejo, tudi njen mož jo hvali.*) Veliko hčera je nabralo bogastva; ti si vse presegla. Goljufiva je prijetnost in prazna je lepota; žena, ktera se Gospoda boji, ona bo hvaljena. Dajte ji sadu njenih rok in naj jo hvalijo pri vratih njena dela.“

Tako govori sv. Duh o vrlinah vrle žene matere in gospodinje. Dal mili Bog, da bi bilo na ljubem Slovenskem prav veliko takih mater, kakor je bila sv. Ana, sv. Monika in druge svetnice!

Župnik Alojzij Kummer.

Slovenci — romajte v sv. deželo!

Iz jugoslavenske Bosne.

Pisatelj nastopnih črtic je bil pred desetimi leti v sveti deželi Palestini na božjem potu in je videl, kolike množice božjepotnikov iz raznih delov zemeljskega okroga in različnih narodov krščansko-katoliških pride v sv. deželo. Pa ne samo katoliških pride, temveč tudi raznih verskih ločin: razkolnih dohaja in krivoverskih krščanov. Največ pa je Rusov, kajti ti mnogoštevilno in pogostokrat dohajajo, tako, da ga skoro ni letnega časa, v kojem bi ruskih božjepotnikov na najsvetejših krajih na tej zemlji ne bilo.

Onda sem iskreno želel in pisal, da bi i verni Slovenci in Jugoslovani pogosteje zahajali v sv. deželo, da bi se vredilo in napravilo skupno mnogoštevilneje jugoslavensko romanje v Jeruzalem, Betlehem, Nazaret in druga sv. mesta v Palestini. Jaz sem bil tam sam v mesecih oktobru in novembru, edino sam iz Jugoslavenije.

Časti vredni oo. Franciškani po narodu Čehi, Poljaki in dalmatinski Hrvati so se potoževali, da iz Avstrije premalo dohajajo tje, najmanje pa Slaveni. Sploh, da krščani katoliški mnogo manje in redkeje božjepotijo v sv. deželo, kakor takozvani pravoslavni, razkolni krščani.

V onem času, ko je moja malenkost bila v Palestini, bilo je tam 800 oseb božjepotnikov iz Rusije. Pa naj se ne misli, da so to bogati ljudje

bili, ne, temveč bili so nizkega in srednjega stanu, seljaki-kmetje, rokodelci, mali trgovci, težaki in nižje vrste meščani.

Pripomorejo pa tudi ruska verska društva, trgovskih družeb parobrodi in vlada za cenejo vožnjo, da zamorejo i manje premožni iti na božjo pot v sv. deželo; nekojim ubogim pa i drugi milodarno pripomorejo na to sveto pot. Rekli so naši v Jeruzalemu, da, ko bi toliko božjepotnikov iz Rusije vsako leto in skoro vsako letno dobo ne dohajalo v Jeruzalem, bila bi cerkev Božjega groba večino zaprta. In, kako verno-pobožni so ti priprosti božjepotniki, noč in dan v cerkvi božjega groba molijo, udeležujejo se službe božje, in lepo vbrano cerkveno liturgične pesmi popevajo, vse sv. kraje, ne samo v Jeruzalemu, nego po vsej sv. deželi večino pešhode obiskujejo.

Veseli glas in radostno naznanilo se je zaslislalo, da se snuje in pripravlja i za verne krščansko rimsko katoliške Slovence skupna in mnogoštevilneja božja pot v sv. Deželo.

Bogu hvala! Presveto srce Jezusovo podaj milosti! Marija Devica, sv. Jožef, sv. Ivan Krstitelj in vsi sv. apostoli in učenci Kristovi pomagajte za to božjo pot, da bi bila mnogoštevilna, skesano-ponižna, verno-pobožna in spokorna, v večo slavo Božjo in v izveličanje neumrljih duš, v blagor udeležencem in vsi Sloveniji in narodu slovenskemu!

Prosim pa ponižno, da blagovolite i nekoliko spominjev mojih iz sv. dežele in prispomenkov te največje božje poti blagodušno sprejeti v ozir vzeti in uvažiti; v marsičem bodejo prav in dobro došli, akoprav so priprosti, a resnični in dobroželjni.

Božja pot Slovencev naj bi ne bila po nemškega duha in običaja šablona vredjena; naj bi bila prava verno-pobožna, po naravi, karakteru in duhu slovenskem uravnana, vodjena in storjena.

Najela se bode posebna parobrodna ladija in misli se, da bode plovila naravnost k sveti zemlji v Jafu. Prava resnična, mnogo več zaslužna, zanimiva in koristna bila bi prava božja pot — pešhode — prvi dan iz Jafe v Ramlo-Arimatejo, tam prenočišče, rano v jutro služba Božja v tamošnjem svetišču sv. Jožefa Arimatejskega in Nikodema, onda dan hoda do Jeruzalema. Cesta je dobra, potovanje čez Saronko dolino in preko Judejskih hribov — nizke gore — jako lepo in pomenljivo. Jaz sem vso to pot peš hodil čisto sam, koliko prijetneje bilo bi hoditi v dobrem društvu, deloma med potjo skupno moliti, sv. pesmi pevati, lepe reči se pogovarjati, malo počivati in se okrepčati iz romarke torbe,

*) Tako so se čudili pagani v prvih časih krščanske dobe kreposti krščanskih žen. ter so rekli: »O kako izvrstne žene imajo kristijani!; vsaj je, kakor je rekel znan poljski grof. sreča družine odvisna od žene in matere.

ogledovati polagano kraje svete dežele; tako se okolice in podobe sv. zemlje živejše, natančnejše resničnejše vtisnejo v spominj.

Jezus Kristus — Bog in človek je več let peš hodil in se trudil in mučil po tej sv. zemlji, istotako Marija Devica, sv. Jožef, sv. apostoli, toliki svetniki in drugi verni božjepotniki. Ne imenuje se nikjer božja vožnja nego božja pot, po jugoslavenko imenuje se hodočašče, „hodi se častiti“ Boga, svetnike in njihove svete kraje na zemlji. Ako ni drugače mogoče, vsaj tam na suhi zemlji večji del pota peš hoditi.

Zna se, novo-moderna je pot, prej se ploviti po morju na parobrodu, onda se pa vvesti v železnični vlak pa se prav do sv. mesta dopeljati; a angelji varuhi štejejo trudne spokorne stopinje.

Oh, ni pa mogoče opisati onih svetih čutov in pobožnega ginjenja ter milosti nebeške, koje navdajajo in prešinjajo dušo in srce vernega božjepotnika, ki je pobožno spokorno peš-hode malo vtrujen došel na zadnji vrhunec pred sveto mesto Jeruzalem. Oni, koji se le vozijo, vsega tega tako in toliko ne občutijo in ne zadobijo.

Moja revščina in malenkost je bivala v sv. mestu Jeruzalemu 24 dnij, vse ulice, svetišča in sv. kraji v mestu in okolici so mi dobro poznani, dan za dnevom sem po večkrat obiskoval svetišča in se udeleževal vzvišeno lepe in visokosvete katoliške službe Božje in družih tamošnjih verno-prešiljivih cerkvenih pobožnosti. Največ časa sem prebival v Gecemani, Kalvariji, Božjem grobu in na Oljski Gori. Osem noči sem prebil v baziliko — cerkvi — Božjega groba, a v Palestini sem bil 40 dnij. Naj omenim vmes: Večino vsi popisi o sv. deželi in njenih svetiščih imajo mnogo pomot, zmešnjav in preveč dvomljivosti. Preden sem šel v sv. deželo, čital sem razne dotične popise, toda mnogo in marsikaj je drugače. Imel sem pa v svetem mestu Jeruzalemu in okolici sprva jako dobrega, učenega, verno pobožnega, ljubeznivo postrežnega časti vrednega očeta Pavlina, po rodu Slovana (Čeha), koji je bival mnogo let v sv. deželi, osobito v Jeruzalemu, mnogo časa v stražnem samostanu pri cerkvi Božjega groba. In ta mi je vse razkazal in pojasnil. Zato so najbolji, največji in in najzanesljiveji voditelji, razkazovalci, razlagovalci sv. krajev in svetišč časti vredni očetje Frančiškani, osobito iz rodu slavenskega.

Le ne z nesrečno dvomljivostjo, napihnjeno učenostjo, dlakocepljivostjo, preostro kritiko,

preveč svojega menenja in mrzlo ali preširno-razumniško — le tako ne obiskovati sv. krajev, temveč bistroumno, priprosto-otroško-verno in zaupljivo-ljubeznjivo pobožno.

Prijedor — Br. A. M.

(Konec prihodnjic.)

Družabni pomen četrtega dela žalostnega rožnega venca:

„Ki je za nas težki križ nosil.“

Pilat skuša prepričati judovsko druhal o nedolžnosti božjega Izveličarja, toda brezuspešno. Upade mu ves pogum, ko zasliši besede: „Ako tega izpustiš, nisi cesarjev prijatelj.“ Vendar pokaže še jedenkrat javno, da dela proti svojemu prepričanju. Umije si roke rekoč: „Nedolžen sem nad krvjo tega pravičnika: vi glejte.“ In Jezusa jim izroči, da ga križajo, neda-ljuje sv. evangelist. Surovi vojaki zgrabijo Sinu božjega, nalože mu križ na rame in peljejo ga z mesta na kraj, ki se imenuje Kalvarija. Z veseljem objame nedolžni Jezus sv. križ. Saj je radi križa prišel na zemljo, saj mu je sv. križ kot vsevednemu Bogu bil pred očmi vse življenje, saj je v neskončni in brezmejni ljubezni koprnal po trenutku, ko bode odrešil ubogo človeštvo na sv. križu in potolažil jezo nebeškega Očeta. Z radostjo zadene božji Izveličar križ na rame, da pokaže človeški družbi pot do sreče in blagostanja: pot sv. križa.

Mnogo križev tare človeški rod. Vsak posameznik ima svoj križ in cela družba mora nositi križ. „Pojdi gori, pojdi doli, pojdi ven, pojdi noter, povsod najdeš križ“, pravi Tomo Kempčan v svoji zlati knjižici „Hoja za Kristusom“. Križi v družbi so različne nesreče, povodnji, toča, potresi, revščina, prepad med višjimi in nižjimi slojevi, moderno suženstvo, ko se delalec smatra kakor navaden stroj, različne bolezni, razpori, prepiri in sovraštva med narodi, posebno pa brezverni vodniki. Jezus Kristus zadene križ na rame, da bi naučil človeštvo nositi križ. Pred Kristusom ljudje niso znali nositi križa. V temi paganstva tudi niso vedeli, zakaj naj ga nosijo. Božji Sin nas je učil z izgledom in besedo. „Kedor hoče za menoj, zataji sam sebe, zadene svoj križ in hodi za menoj!“ tako zakliče svojim poslušalcem. Uči nas s svojim izgledom, ko nosi križ vse življenje, nosi posebno na svoji zadnji poti v smrt. Pokazati hoče človeškemu rodu, da je le v križu življenje, v križu izveličanje in blagostanje človeške družbe. Odkod dandanes splošna beda, nezadovoljnost in propad družbe? Neverni vodniki so odtrgali ljudstvo od Jezusa Kristusa, da ne zna nositi križev po njegovem izgledu. Ker so zavrgli Sinu božjega, omagujejo pod križem. Zato toliko obupov in samoumorov prav v času brezvere.

Ako bi peljala kaka druga pot do blagostanja in sreče. Kakor pot voljnega prenašanja sv. križa, gotovo bi jo bil Kristus pokazal. Družba procvita in je srečna le, ako zna nositi križ po izgledu božjega Izveličarja.

Razgled po domovini.

Iz Šmartna pri Litiji. Pismo, katero se je vložilo v temeljni kamen nove dekanije in župne cerkve v Šmartnem pri Litiji:

V proslavo

Boga Očeta, Sina in sv. Duba,

v čast

presveti Devici Mariji in sv. Martinu škofu,

v spominj

biserne sv. maše (l. 1897) slavnega papeža sv. Očeta Leona XIII, v spomin petdesetletnice (1898) slavnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Fran Josipa I.

posvetil je slovesno temeljni kamen tej cerkvi prevzvišeni gospod, gospod dr. Anton Bonaventura Jeglič, knez in škof ljubljanski itd. Dne 4. junija l. 1899. časom župnika in dekana šmartinskega gosp. Ivana Lavrenčiča.

Cerkveni zgradbi temelj je postavil bivši župnik in dekan šmartinski Josip Burger † 1870. zapustivši, posredovanjem in nasvetom tedanjega kapelana šmartinskega Antona Zupančiča, 17.000 gld. v ta namen. Le ta svota je narasla modrim oskrbovanjem kan. Martina Pogačarja kn. šk. kancelarja do pričetka grajenja, oziroma priprav na 72.000 gld.

Stavba, proračunjena s prostorom, načrti itd. na 125.000 gld. to je 250.000 kron avstr. velj. brez notranje oprave, se je gradila z ovo zapuščino in povsem prostovoljnimi doneski v ogromni večini prav pridnih in za božjo čast vnetih župljanov in drugih blagodušnih dobrotnikov.

Božje usmiljenje z nami!

(Podpisi.)

Dekan Ivan Lavrenčič.

Iz Poljan pri Ribnici. Srčno hvaležen sem Vam, na priobčenju prijaznega popisa slavnosti povodom ustanovitve nove tukajšnje župnije. Hvala Vam in č. g. dopisniku! — Morda ustrezem,*) če posebej tudi sam sporočim tu in sem, kako napredujejo priprave za zidanje naše nove župnijske cerkve. Posvečena bo sv. Jožefu; to je bila obča želja vseh župljanov že z nekdaj, odkar so jeli misliti na usta novitev samostojne župnije. Načrti in proračun nove stavbe so dovršeni. Dolžina cerkve (zunanja) bo znašala 246 m, širčina ladije 112 m; prezbiteriju je (znotraj) dolžina 715 m, širčina 63 m. Stolp (visok 378 m) je ob strani fasade, vhod vanj in na pevski kor znotraj. Ob strani prezbiterija je na desni zakristija, na levi jednak pritlični oratorij (45 in 38 m). Vsa stavba bo kaj lična in — izvršena strogo po načrtu — upamo, izmed najlepših manjših cerkv v deželi. Ime v cerkvenih stavbah izkušenega gospoda inženirja, ki nam je napravil načrte, nam je zajedno porok, da mu tudi ta cerkev ne bo manjšala obče pohvale in priznanja. Dimenzije sicer niso velike, a cerkev bo za sedanje in prihodnje potrebe tukajšnje župnije popolnoma zadostovala. Številno izseljevanje iz tukajšnjih krajev v Ameriko ne vzbuja ravno upanja, da bi se prebivalstvo v prihodnjih letih Bog ve kako pomnožilo. Čudno to: doma obilo rodovitnega

polja, da ga le težko sproti obdelajo, — pa vendar najboljše moči hite v novi svet. Če ni mnogokje vzrok — ne pomanjkanje — marveč strah pred težkim kmetiškim delom in spono družinskega življenja? Duh časa...

Proračun nove župnijske cerkve presega za nekaj svoto 16.000 gld. V to je vračunjen tudi ves material in dovoz. Kljub temu pa nam bo treba še pridno trkati na usmiljena srca dobrotnikov. Upamo, da nam jih sv. Jožef obilno obudi. Hvala Bogu, tudi doslej ni bilo brez njih. Kjer je treba pomagati ali kako bogoljubno delo pospeševati, tam je gotovo v prvi vrsti naš blagi vladika Anton Bonaventura. Za našo novo župnijo je Presvetli radovoljno oskrbel šest ulitih svečnikov, novo pozlačeno svetilnico, krstno garnituro in posdice za hranitev sv. olj in previdenje bolnikov. Kot blaga dobrotnica nove župnije se nam je izkazala tudi blagorodna gospa Olga Kosler-jeva, tukajšnja vlastelinka. Kupila nam je novo monštranco in darovala 50.000 opeke za novo cerkev. — Trška posojilnica in hranilnica v Ribnici je darovala 100 gld. Tem blagim dobrotnikom so se vredno pridružili z večjimi svotami še: g. upok. nadučitelj Št. Francelj s sestrama v Št. Vidu pri Vipavi, gosp. komisar Ivan Francelj v Ljubljani, tukajšnji rojaki bivajoči v Ameriki i. dr. Bodi vsem izrečena še enkrat najiskrenejša zahvala. Sv. Jožef bodi plačnik v življenju in ob zadnji uri!

Z zidanjem nove cerkve menimo pričeti meseca avgusta. Dal Bog, da bi nam oblasti ne delale ovir. Pred vsim nam treba konkurenčne obravnave, ker ima občina radi cerkve čez 50%, občinske naklade. — Videti bi morali, kako naši ljudje marljivo in veselo vozijo potrebni material na stavbeni prostor, kljub temu, da so za novo cerkev izdali že na tisoče. Res, globoko veren je še naš narod po deželi; te žive vere mu niso zmedli siloviti minuli viharji in mu je tudi ne bodo prihodnji.

Častitim bralcem „Danice“ bodi naše zapričeto delo prav gorko priporočamo v dobrotno podporo. Spominjajte se nove cerkve sv. Jožefa v Poljanah pri Ribnici! Uredništvo „Danice“ bo rado posredovalo in in imena blagih dobrotnikov se bodo svoječasno priobčila.

Župni upravitelj Josip Volc.

Vipava, 22. junija. V god presv. Srca Jezusovega je bila tu pri nas slovesnost za ude „Dejanja sv. Detinstva.“ Zbrana šolska mladina je molila med sv. mašo sv. rožni venec. Po sv. maši so zapeli par kitic prelepe pesmice sv. Detinstva. Na to je bil kratek nagovor, v katerem je vspodbujal predstojnik „Družbe sv. Detinstva“ zbrane šolske otroke, naj se posvete božjemu Srcu Jezusovemu. Danes je nekako eno leto — dejal je prednik — odkar se je pri nas ustanovila družba sv. Detinstva. Prav je torej, da se danes, v god presv. Srca Jezusovega, zahvalimo božjemu Srcu našega Odrešenika in se mu posvetimo ter popolnoma darujemo. Da se bomo zares posvetili presv. Srcu Jezusovemu, moramo: 1.) moliti to najsvetejše Srce, ker je božje Srce; 2.) posnemati je v njegovih čednostih, posebno pa v pokorščini — do starišev in prednikov; 3.) ljubiti je, ker nas je to Srce tako ljubilo in nas še vedno ljubi: zato hočemo lepo vesti se v cerkvi, pobožno moliti in pridno učiti se — izpolnjevati dolžnosti svojega stanu; posebno se hočemo pridno učiti krščanskega nauka iz hva-

*) Gotovo ustrezete tudi dobrodelnemu našemu narodu.

ležnosti, da smo kristijanje, udje sv. katoliške cerkve; spomnimo se le ubogih paganskih otrok, katerih veliko še prav nič ne ve o ljubem Jezusu; 4.) moramo zadoščevati za razžaljenja, ki se godé presv. Srcu Jezusovemu zlasti tudi med mladino. Tudi šolska mladina večkrat žali presv. Srce Jezusovo, ker se slabo vede v cerkvi pred Najsvetejšim. Zato se hočemo v prihodnje spoštljivo vesti, pa tudi moliti za se in za vse šolarje po celem katoliškem svetu, da bi bili dobri in bi ne žalili božjega Srca Jezusovega.

Ko je bil nagovor skončan, molili smo litanije presv. Srca Jezusovega, potem so pa zapeli še nekaj kitic pesmice sv. Detinstva. S tem se je slovesnost skončala. —

Tudi 27. aprila t. l. je bila lepa slovesnost pri nas; obhajali so jo udje sv. Detinstva v Vipavi. Oznanjena je bila za ta dan sv. maša v namen sv. Detinstva; med sv. mašo je molila šolska mladina sv. rožni venec. Po končani daritvi sv. maše je prišel vodnik tukajšne družbe sv. Detinstva k altarju Matere božje; nastavek tega altarja predstavlja božjo Mater Devico Marijo z detetom Jezusom v naročju. — Dete Jezus drži v roki svoje Srce. Pred tem kipom smo želeli opraviti skupno pobožnost. Šolski otroci so zapeli ginjaivo pesmico:

Pred Tabo, mili Jezuček,
Preljubi naš Prijateljček,
Mi srca povzdiguemo,
Goreče Te proslavljamo.
O glej nas male pred Seboj,
Obrni k nam obrazek Svoj,
Poslušaj božji Detek nas,
Usliši otročičev glas.

Na to je bil kratek nagovor, v katerem je prednik z ozirom na ravnokar odpeto pesmico opozarjal, da božje dete Jezus milostljivo gleda na šolsko mladino; naj le bodo pridni, da dosežejo namen, v kateri je ustanovljeno Dejanje sv. Detinstva, namreč: 1.) reševati uboge paganske otroke, 2.) posvečevati krščansko mladino. — Da se je pričelo tukaj pri nas „Dejanje sv. Detinstva“ in da se ta družba tako lepo razvija, zahvaliti se moramo presv. Srcu Jezusovemu. Na ta praznik se je ustanovilo v preteklem letu pri nas Dejanje sv. Detinstva. Da bodo udje čast delali prelepi družbi, naj si prizadevajo, kolikor mogoče storiti za rešitev ubogih paganskih otrok (z molitvijo in milodari); tako se bo dosegel tudi drugi namen; posvečevati krščansko mladino. Udje sv. Detinstva naj torej prav pridno molijo, naj so v cerkvi lepo pričujoči ob vsaki cerkveni pobožnosti in naj večkrat pri imenovanem oltarju opravljajo svoje molitve, naj pa tudi posebno s pridnostjo v učenju kažejo, da so hvaležni za milost sv. krsta, za nauke svete vere. K sklepu je opominjal prednik posebno krščanske matere, naj pazijo, da otroci vestno opravljajo molitvice za „Dejanje sv. Detinstva“, naj kolikor mogoče, vse otroke dajo vpisati v to družbo; opozarjal je zlasti na to, da se pri vseh molitvah in sv. mašah v namen sv. Detinstva posebno moli za to, da bi noben otrok krščanskih mater ne umrl brez milosti sv. krsta.

Po nagovoru so zapeli zopet prejšnji dve kitici pesmice sv. Detinstva in so pristavili:

»Detinske družbe klice čuj,
Ji sveti blagoslov daruj,
Paganske otročiče vse
Naj večne teme krst otme.
Potrdi Jezus Ti može,
Presveto Tvoje ki ime
Nevernim oznanujejo
In zanje se darujejo.
Naj tudi naši darčeki,
O Jezus, pomagali bi
V rešenje bratov in sestic, —
Dajemo jih veselih lic.«

Kapelan Ivan Gnidovec.

Razgled po svetu.

Dunaj. Vesoljni svet se je po nalogu papeža Leona XIII., nedeljo po Jezusovega Srca prazniku, 11. t. m., posvetil temu presv. Srcu. Svetovni praznik katoliškega ozemlja je bil to. — Najslovesneje se je obhajal ta sv. obred tu v sv. Štefana stolni cerkvi. Pred 9. so prišli v cerkev: nadvojvodinja Marija Terezija, Marija Anuncijata, Elizabeta, Amalija in Adelgunda; vojvodinja Modeneška; kupčijski minister baron Dipauli; škof posvečitelj dr. Schneider s kanoniki; mestni župan dr. Lueger in podžupan Strobach ter vernega ljudstva na tisoče. Katoliške družbe svojimi zastavami pa so stale od velikih vrat gori do cerkvenega presbiterija. Ob desetih je pričel slavnostni govor provincijal Fran Widman, T. J. Po pridigi je šel škof Schneider s kanoniki pred vélevrata Njega Veličanstvo cesarja sprejet. Med tem so došli v cerkev papežev nuncij nadškof Taliani ter uditore msgr. Locatelli; malo pred desetim pa nadvojvoda Oton ter Ferdinand Karol. Koj na to se v odprtem vozu pripelje cesar pred cerkev. Potem, ko mu je škof podal kropilnik z blagoslovljeno vodo, ga je spremil kapitelj do dvornega oratorija. Izpostavilo se je sv. Rešnje Telo in odmolila posvetilna molitev presvetemu Jezusovemu Srcu. Sledila je velika sv. maša, ki jo je pel škof-posvečitelj dr. Schneider. Bil je Dunaju nepozabljen dan. Dunajčanom na čelu je prišel v prvostolnico avstrijsko to presveto srce molit in Avstrijo vanje položiti naš cesar Fran Josip. Kako velečasten prizor! Od te posvetitve pričakujejo Dunaju še svežejega krščanskega življenja. Bog ga daj takega krščanstva vsej Avstriji!

Iz Oberhausena na Pozenskem. Najpoprej se hočemo prav lepo zahvaliti premilostnemu gospodu ljubljanskemu knežskofu dr. Anton Bonaventuri Jeglič za njihovo ljubezen, katero so nam oni storili meseca majnika t. l. Njih milo srce je namreč tako dobro bilo, da so nam poslali v to tujo deželo na Prusko slovenskega duhovnika, namreč gosp. dr. profesorja Kreka iz Ljubljane.

Tudi gospodu dr. Kreku se prav lepo zahvaljujemo za njihov lepi nauk, ko so bili pri nas dne 14. majnika. Tukaj v Oberhausenu je njihovo milo slovensko sporočevanje nas slovenske brate in sestre v tej tuji deželi globoko v srce presunilo. Hočemo si njihovih lepih naukov in podučevanj tudi v srcih ohraniti, kakor smo gospodu že ustmeno obljubili.

Zdaj pa prosimo mi slovenski bratje in sestre iz te tuje dežele pruske premil. g. ljubljanskega knežkova, ko bi nam hoteli še večkrat katerega slovenskega duhovnika sem poslati.

Najljubše bi nam bilo, če bi g. dr. Krek sem prišli. To bi nam sopet veliko čast in veselje naredilo.

Noben zvon se lepše ne glasi, kot beseda Božja v milem slovenskem jeziku tu sredi nemških ljudi.

Pozdrav od slovenskih rojakov in rojačic iz Oberhausena

Pavel Stepic.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec junij 1899.

(Spis potrjen in blagoslovljen od sv. Očeta.)

a) Glavni namen

Apostoljstvo v vsakdanjem občevarju.

b) Posebni nameni:

1.) **Sv. Teobald.** Goreče pospeševanje pobožnosti Srca Jezusovega. Nevarno bolni in umirajoči. Več piščevanju udanih mož. Zelo resne družine.

2.) **Obiskovanje Marijine.** Habsburška vladarska hiša. Obnovljenje razpadlih Marijinih cerkv in pobožnega romanja. Red Marijinega obiskovanja.

3.) **Praznik dragocene krvi N. G. Jezusa Krista.** Složno delovanje duhovnikov v reševanje duš. Neko prijateljsko podjetje.

4.) **Sv. Ulrik.** Da bi dobila izpraznjena župnijska mesta vrednih župnikov. Duhovniki in obhajenci. Velike dušnopastirske skrbi. Zidanje cerkva.

5.) **Sveta brata Ciril in Metod,** slovanska apostola. Slovanski narodi. Več bolnih duhovnikov, učiteljev in izgojevalcev. Delovanje Don Boskovih sinov pri ubogi zapuščeni mladini. Vojvodina Koroška in njena duhovščina.

6.) **Sv. Gear.** Mir red in edinost v mnogih deželah, občinah in družinah. Grešniki iz navade in zakrknjeni grešniki. Hudo skušani.

Raznoterosti.

Romanje na Brezje. V nedeljo dne 9. julija t. l. bo veliko skupno romanje k Mariji Pomagaj na Brezje. Vodal bode romanje naš presvetli knez in škof. Romarski vlak bo odšel z državnega kolodvora v Šiški ob 1/6 uri zjutraj, ter bo vozil, ne da bi se kje ustavil, do Radovljice, odkoder pojdejo romarji peš s procesijo na Brezje. Romarji iz ljubljanske okolice morajo priti na kolodvor v Šiški. Iz Radovljice bode vlak odšel ob 6. zvečer in pride nazaj v Ljubljano ob 1/9 uri. Cena vožnji za tja in nazaj bo za osebo 3. razred 80 kr. Kdor se misli skupnega romanja udeležiti, mora karto plačati naprej, in sicer najkasneje do praznika sv. Petra in Pavla, t. j. 29. junija. Plačuje se od nedelje 25. t. m. pri porti v frančiškanskem samostanu, v prodajalnici pri Stefetu pred škofijo št. 13, v mokariji g. Velkavrha na Rimski cesti št. 3, v prodajalnici g. Podrekarja na sv. Jakoba trgu in v Prešernovih ulicah pri g. Veselu. Romalo se bo tudi ob neugodnem vremenu; denar se tistemu, ki se skesa, ne povrne. Udje „Slo-

venske krščanskosocijalne zveze" in tretjeredniki pojdejo z zastavama. Pridruži se pa lahko vsak, ki se ne sramuje svoje vere očitno izpoznavati ter želi z romanjem počastiti Marijo Pomočnico.

Pripravljalni odbor.

Predsednik družbe sv. Mohorja, stolni prošt dr. Valentin Müller †. Po dolgi — 16mesečni — mučni bolezni je preminul v Celovcu dne 6. junija 1899 infulovani prošt tamošnjega stolnega kapiteljna, preč. gosp. dr. Valentin Müller, predsednik naše dične družbe sv. Mohorja. — Pokojnik se je poročil v Glinjah, v slovenskem Rožu, dne 10. decembra 1816. Po dovršenih gimnazijskih in bogoslovnih nauk v Celovcu je bil v mašnika posvečen dne 29. julija 1840. Služboval je najprej za kapelana v Št. Juriju na Zilji in se od tam podal v višji duhovski zavod „Frintaneum" na Dunaju, kjer je postal doktor bogoslovja (l. 1847). Za tem je služboval v Logvasi. Celovcu, kjer je poučeval tudi v bogoslovju in kot župnik v Kotmari vasi. Leta 1859 je prišel za stolnega kanonika v Celovec, kjer je nadzoroval šolstvo. Po upeljavi novih šolskih zakonov je postal ud. želnega šolskega sveta in nadzornik celovških ljudskih in srednjih šol. Leta 1866. je prevzel vodstvo duhovskega semenišča, l. 1884 pa je bil imenovan za infulovanega stolnega prošta in vodjo bogoslovnih nauk. — Za mnoge zasluge ga je imenoval cesar vitezom Franc Jožefovega reda in reda železne krone III. vrste. Papež pa mu je podelil značaj svojega častnega komornika in apostolskega protonotarija. — L. 1873 ga je hotel cesar imenovati ljubljanskim škofom; a Müller ni želel te časti izjavljajoč, da mu ne kaže prevzemati v tuji škofiji cerkvenega načelnštva. — L. 1866. je stopil na čelo Mohorjevi družbi in jej bil do smrti predsednik. Mnogo je storil za njo, uspešno jo branil mnogoteremu nasprotnemu napadu. — Bil je mož temeljitega znanja; a v javnosti ni nastopil nikdar. Bodi mu časten spominj!

Redka slovesnost prvega svetega obhajila v okraju Favoriten na Dunaju. se je vršila dne 19. aprila. 350 dečkov in deklic je slovesno s prižganimi svečami stopalo v cerkev. Lepa cerkvena slovesnost je napravila na vse navzoče globok vtis. Z otroci, ki so večidel delalskega stanu, je pristopila tudi njihova učiteljica gđ. Höfler k sv. obhajilu. Katehet Jernej Königsöhr je posebno za dečke poskrbel. S pomočjo plemenitih gospe grofice Jankovič in baronice Pillersdorf je učiteljica deklicam omislila bela oblačila in in sveč. Iz cerkve je učiteljica peljala deklice v samostan redovnic sv. križa, kjer je bil skupen zajutrek. Potem so napravile izlet v samostan sester „du sacre coeur" in tu so se deklice fotografovale. Deklice so bile opoludne v samostanu. Popoludne so učenke notranje šole napravile gledališko predstavo. Med te otroke je prišla tudi prejasna nadvojvodinja Rajnerjeva. Otroci so bili pri tej sreči kar presenečeni. Popoludne je imel g. katehet še nagovor do otrok, podelil jim blagoslov s sv. Rešnjim Telesom in jim razdelil obhajilne spominke. Proti večeru so se vrstile presrečne deklice do svojih domov z radostno zavestjo, da so ućakale najsrečnejši dan svojega življenja.

Župnik Alojzij Kummer.